

Uudenmaan vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmän kokous 2/2023

Aika: 31.10.2023 klo 9:30–12:00

Paikka: Cafe Gabriole, Piispankatu 30, Porvoo ja videoyhteys (Teams)

PÖYTÄKIRJA

1. Kokouksen avaus ja esittäytymiskierros

Puheenjohtaja Satu Pääkkönen avasi kokouksen. Satu kertoi valtion aluehallinnon uudistuksesta, joka on vielä alkuvaiheessa ja että yhteistyöryhmälle on tarkoitus esitellä uudistuksen tuomia muutoksia, kun valmistelu etenee.

Käytiin esittäytymiskierros. Seuraavilla jäsentahoilla on edustaja vaihtunut ja uudet henkilöt ovat:

- Nurmijärven Vesi, vesilaitoksen johtaja Kimmo Rintamäki
- Hyvinkään Vesi, vesihuoltojohtaja Päivi Kopra
- Hangon kaupunki, ympäristönsuojelutarkastaja Maria Degerlund

2. Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Hyväksyttiin työjärjestys ilman muutoksia.

3. Gammelbackan puron kunnostus

Juha Niemi ja Sampo Vainio Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksestä kertoivat Gammelbackan puron kalataloudellisen kunnostuksen toteutuksesta. Porvoon kaupungin edustaja oli estynyt osallistumasta, joten maankäytön suunnittelun sekä asemakaava-alueiden rakentamisen yhteensovittaminen Gammelbackan puron kalataloudelliseen kunnostukseen jäi pois ohjelmasta. Enni Flyktin esitys aiheesta on kuitenkin muistion liitteenä. Gammelbackan puron yläosan maataloudellisten kunnossapitotoimenpiteiden osuutta ja ojitussyhteisöjen toimintaa esitteli Tiina Nuortimo KVVY:ltä.

Gammelbackan puron kunnostus lähti paikallisten asukkaiden aktiivisuudesta ja kiinnostuksesta. Puro on vuosikymmeniä sitten perattu ja oli roskainen. Tavoitteena ollut virtavesikunnostus, kotiuttaa taimen mäti-istutuksin ja tehdä viihtyisä luontokohde, joka kiinnostaa asukkaita sekä koulua lähistöllä. Puron alaosalla toteutetussa kunnostuksessa kivettiin ja kaivettiin vain sortuneita penkkoja. Kallistusta oli hyvin, joten voitiin lisätä kiviainesta aiheuttamatta tulvia. Roskia ja rytöjä on siivottu. Puuainesta on lisätty uomaan sopiviin paikkoihin. Kohteita, joihin ei ole päässyt koneilla ja roskien siivousta on toteutettu talkoilla paikallisten osallistujien voimin. Koululaiset ovat olleet aktiivisesti mukana hankkeen monissa eri vaiheissa, mm.

sähkökoekalastuksissa, kunnostustoimissa, taimenistutuksissa ja poikasten kuoriuttamisessa mädistä akvaarioissa. Kouluista on ollut aktiivisia opettajia yhteyksissä yhdistykseen. Myös lukiolaisia on ollut mukana taimenen istutuksissa.

Tavoite on, että istutukset tuottavat luontaisesti lisääntyvän taimenkannan. Seurantatutkimuksissa on saatu kesänvanhoja ja yli 1 v. poikasia. Luontainen lisääntyminen on ajoittaista. Istutuksissa on käytetty Ingarskilanjoen kantaa.

Puron valuma-alueella on hapanta sulfaattimaata. Puron pH:n vaihtelu ja kiintoainekuormitus on ongelmana. Kutusoraikoita on pöyhittävä ajoittain. Pohjavesivaikutusta on hieman, tihkupintaa on, mutta ei lähteitä. Suunnittelussa yläosalla on yhteensovittamista eri maankäyttömuotojen kanssa. Gammelbackan ojitussyhteisössä Porvoon kaupunki on isoin osakas. Uusi asuinalue puron valuma-alueelle on suunnitteilla. Kannattaa ajatella, että kalataloudellinen kunnostus ei ole maanomistajille uhka, vaan tavoitteita voidaan yhteensovittaa. Kaavaprosessin aikana on tärkeä saada kaikki osapuolet ja heidän näkemyksensä mukaan.

Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistyksen muita hankkeita on runsaasti käynnissä. Yhdistys pyrkii aktivoimaan myös muita tahoja tekemään toimenpiteitä. Uudenmaan vesistökunnostusverkoston toiminta ja tiivistynyt yhteistyö ELY-keskuksen kanssa on ollut hyödyllistä. Muistion liitteenä olevaan esitykseen on koottu meneillään olevia ja toteutettuja hankkeita, mm. järvikunnostuksia useilla järvilla, pitkäjänteinen jokitalokkaritoiminta, ympäristökasvatus, kalastuksen valvonta ja kalateiden hoito, Helmi-ohjelman kohteet, Porvoonjoen valuma-alueen vesienhallinnan esiselvitys sekä kuntien hulevesien hallintaan keskittyvä HULEVET-hanke. Valmisteilla on mm. valtakunnallinen Actions for Waters (ACWA) LIFE-hanke, jossa Porvoonjoki on yhtenä pilottialueena. Yleisesti ottaen jatkossa tarvitaan laajempia, koordinoitumpia hankekokonaisuuksia.

4. Pohjavesien suojelusuunnitelmien päivitystarpeet

Heini Loikkanen ELY-keskuksesta kertoi Itä-Uudenmaan pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien tilanteesta. Suojelusuunnitelman tavoite on ennaltaehkäistä pohjavesien laadun heikkenemistä. Suunnitelmat päivitetään yleensä kymmenen vuoden välein. Suunnitelma voi sisältää selvityksiä ja tutkimusta.

Porvoon ja Sipoon suojelusuunnitelmien päivitys on käynnissä. Askolassa olisi ajankohtainen tarve, sillä suojelusuunnitelma on laadittu viimeksi vuonna 2002. ELY-keskuksesta voi hakea avustusta suojelusuunnitelmien laatimiseen. Haku on auki 30.11. saakka.

Useimmissa kunnissa on seurantatyöryhmät ja suunnitelmien sisältämien toimenpiteiden tilanne käydään läpi pari kertaa vuodessa. Keskusteltiin, että seurantatyöryhmissä on tärkeää avata keskustelu riittävän ajoissa esim. kaavoitusasioissa.

ELY-keskuksesta ollaan yhteydessä kuntiin, kun suojelusuunnitelmien päivitystarve lähenee. Neuvontaa suojelusuunnitelmiin liittyvissä asioissa saa ELY-keskuksen pohjavesiasiantuntijoilta.

5. Vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmän asettaminen vuosille 2024–2029

Tiina Ahokas ELY-keskuksesta kertoi yhteistyöryhmän asettamisesta seuraavalle kaudelle. ELY-keskuksesta on tulossa loppuvuoden aikana nimeämispyyntö Uudenmaan vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmän asettamiseksi vuosille 2024–2029. Pyyntö lähetetään hieman nykyistä ryhmää laajemmalla jakelulla, sillä kausi on

tällä kertaa pitempi ja jonkin verran on tullut kiinnostusta uusilta tahoilta osallistua yhteistyöryhmään. Kuntien toivotaan sopivan edustajista seutukunnittain ja tähän ohjeistetaan tarkemmin nimeämispyynnön yhteydessä. Ryhmän koko pyritään pitämään nykyisenlaisena.

6. Vesienhoidon keskeiset kysymykset v. 2028–2033

Tiina Ahokas ELY-keskuksesta esitteli Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen keskeisten kysymysten kuulemismateriaalia. Vesienhoidon työohjelma, aikataulu ja keskeiset kysymykset on valmisteltu yhteistyössä vesienhoitoalueen ELY-keskusten ja alueellisten yhteistyöryhmien kanssa. Kuuleminen alkaa 15.12. ja kestää puoli vuotta. Kesällä pidetyn Uudenmaan yhteistyöryhmän työpajan ideoita on hyödynnetty kuulemismateriaalin valmistelussa ELY-keskuksessa.

Kuulemisaineisto on hyväksytty vesienhoitoalueen ohjausryhmän kokouksessa 18.10. Kuulemisen alkaessa yhteistyöryhmän jäsentahoille on tulossa lausuntopyynnöt ja palautetta toivotaan.

7. Muut asiat

- Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen, työryhmän mietintö lausunnoilla 15.11. saakka:
Antti Mäntykoski ELY-keskuksesta kertoi vesienhoidon ympäristötavoitteita ja niistä poikkeamista koskevan lainsäädännön valmistelusta. Lainsäädännön muutosten tavoitteena on selkeyttää käytäntöjä vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeamisessa. Asia koskee erityisesti lupavelvollisia toimijoita sekä lupa- ja valvontaviranomaisia. Kaikkia kannustettiin tutustumaan ja ottamaan kantaa. <https://ym.fi/-/tyoryhman-mietinto-vesienhoidon-ymparistotavoitteista-ja-niista-poikkeamisesta-lausunnoilla>
Asiaan liittyen on tulossa sidosryhmätilaisuus 7.12.: <https://ym.fi/tapahtumat/2023-12-07/vesienhoidon-sidosryhmatilaisuus>
- Avustushaku vesien- ja merenhoidon toimenpiteisiin on auki ELY-keskuksissa 30.11. saakka. Saaristomerelle ohjataan enemmän rahoitusta nykyisen hallitusohjelman mukaisesti; muilla alueilla avustumäärärahoissa palattaneen tehostamisohjelmaa edeltävälle tasolle.
- Uudenmaan ELY-keskus järjestää Kunta vesiensuojelijana -seminaarin 25.1.2024. Mari-Anna Närhi on yhteyshenkilö.
- Martti Palojärvi kertoi, että Siuntionjoen vesistöalueella on ongelmana vanha 1970-luvulla Palojärven koillispuolella tapahtunut tietyömaan kaivannon ylivuoto, josta aiheutunut liettyminen kuormittaa vesistöä edelleen. Suunnitelmissa on teettää selvitys opiskelijatyönä ja kaivataan ehdotuksia mistä oppilaitoksesta kannattaa kysyä. Tiina Ahokkaan kautta voi välittää vinkkejä oppilaitoksista.

8. Seuraava kokous

Sovitetaan seuraavasta kokouksesta alkuvuodesta, kun yhteistyöryhmä on asetettu. Tiina lähettää kyselyn ajankohdan sopimiseksi. Paikkana Pasilan virastokeskus ja aiheena ainakin yhteistyöryhmän tehtävät.

Puheenjohtaja kiitti nykyistä ryhmää aktiivisesta osallistumisesta.

9. Kokouksen päättäminen

JAKELU

Yhteistyöryhmän jäsenet ja varajäsenet

OSALLISTUJALISTA, UUDENMAAN VESIEN- JA MERENHOIDON YHTEISTYÖRYHMÄ

	Läsnä:		Läsnä:
Puheenjohtaja: Satu Pääkkönen Uudenmaan ELY-keskus	x		
Kaarina Rautio Uudenmaan liitto		Tanja Lamminmäki Uudenmaan liitto	
Ilona Joensuu Etelä-Suomen aluehallintovirasto	x	Erja-Riitta Tarhanen Etelä-Suomen aluehallintovirasto	
Jani Viisanen Metsähallitus	x		
Nina Myllykangas Suomen metsäkeskus		Mika Salmi Suomen metsäkeskus	x
Matti Perälä MTK Uusimaa	x	Asta Sarkki MTK/metsälinja Häme, Uusimaa	x
Bengt Nyman SLC Nyland	x	Maria Munck-Pihlgren SLC Nyland	x
Mikko Ortamala KVVY Tutkimus Oy		Juha Helenius ProAgria Etelä-Suomi	
Outi Piirainen Neste Oyj, Porvoo	x	Kirsi Tuominen Sappi Kirkniemi	
Mari Virtanen Suomen Kalankasvattajaliitto ry	x	Joni Niiranen Fortum Power and Heat Oy	x
Jari-Pekka Pääkkönen Helsingin kaupunki		Miina Fagerlund Espoon kaupunki, ympäristökeskus	x
Maria Degerlund Hangon kaupunki	x	Maria Eriksson Raaseporin kaupunki	x
Liisa Garcia Keski-Uudenmaan ympäristökeskus	x	Mika Lavia Hyvinkään kaupunki	x
Laura Tudeer Askolan, Pukkilan, Myrskylän ja Pornaisten kunnat	x	Maud Östman Loviisan kaupunki	x
Jarkko Koskela Lohjan kaupunki	x	Sari Brusila Vihdin kunta	
Päivi Kopra Hyvinkään Vesi	x	Elina Antila Porvoon vesi	
Kimmo Rintamäki Nurmijärven Vesi	x	Maria Valtari HSY	x
Anu Oksanen Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry	x		

Jaana Pönni Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry	x		
Juha Niemi Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys	x	Sampo Vainio Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys	x
Esa Lehtinen Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri			
Sari Karjomaa Suomen Purjehdus ja Veneily ry			
Terhi Helkala Puolustusvoimat		Anna Kralik Puolustusvoimat	
Aki Laitila Uudenmaan Kalatalouskeskus ry		Martti Palojärvi Uudenmaan Kalatalouskeskus ry	x
Perttu Tamminen Varsinais-Suomen ELY-keskus		Mikko Koivurinta Varsinais-Suomen ELY-keskus	x
Gabi Lindholm Uudenmaan kalatalousalueet	x		
Jonna Engström-Öst Ammattikorkeakoulu Novia		Eva Sandberg-Kilpi Ammattikorkeakoulu Novia	
Mikael A. Manninen Virtavesien hoitoyhdistys ry		Pekka Lindblad Virtavesien hoitoyhdistys ry	
Marcus Wikström Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry		Olli Saari Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry	
Antti Mäntykoski Uudenmaan ELY-keskus	x	Ilpo Huolman Uudenmaan ELY-keskus	x
Tiina Ahokas Uudenmaan ELY-keskus	x	Annukka Vähä-Vahe Uudenmaan ELY-keskus	x
Mari-Anna Närhi Uudenmaan ELY-keskus	x	Heini Loikkanen Uudenmaan ELY-keskus	x
Johan Sundberg Uudenmaan ELY-keskus	x	Tiina Nuortimo KVVY	x
Satu Ojala Fortum Power and Heat	x		
Mirja Suhonen Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri	x		